

Bestuursdienst

Afdeling Strategie en Ontwikkeling
Onderwerp Eindrapportage "aanpak overmatig alcoholgebruik jongeren 2008-2011"

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

E-mailadres
jeroen.ten.dam@groningen.nl

Website
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 39 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD11.2693451

Datum - 4 AUG 2011 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte mevrouw, heer,

1. Inleiding

In juli 2008 hebben wij het plan "Aanpak overmatig alcoholgebruik jongeren 2008-2011" vastgesteld en in september 2008 is uw raad geïnformeerd over de inhoud van dit plan.

Aanleiding voor het opstellen van het plan was de toenemende zorg over het overmatig alcoholgebruik door jongeren, met gevolgen voor fysieke en geestelijke gezondheid, overlast en maarschappelijke uitval. Gekozen is voor een integrale benadering met drie pijlers: preventie, regelgeving & handhaving en ondersteunende randvoorwaarden. Bij het uitwerken van het plan werden alle betrokkenen, inclusief de doelgroep jongeren zelf, gehoord. Gekozen werd voor drie duidelijke boodschappen: *'Onder de 16? Dan geen alcohol!'*, *'Ouder dan 16? Dan verantwoord alcoholgebruik'* en *'Ouders bewuster maken van, en kritischer maken op alcoholgebruik van hun kind'*. Het plan van aanpak omvatte in totaal 45 activiteiten. Met de uitvoering daarvan werd beoogd een omslag te bewerkstelligen in de jongerencultuur, maar ook in de houding van ouders en de maatschappij ten opzichte van alcoholgebruik onder jongeren.

Uw raad werd in januari 2010 middels een rapportage (BD10.2136664) geïnformeerd over de voortgang van de activiteiten.

In oktober 2010 is de tweede voortgangsrapportage (BD 10.2425064) aan uw raad gezonden. Deze rapportage gaf de voortgang weer tot en met mei 2010 en gaf een voorzet voor de nu voor u liggende eindrapportage.

De bijlage bij deze eindrapportage bevat een overzicht van alle activiteiten en, per activiteit, het bereikte resultaat. Een aantal van de meest in het oog springende activiteiten en resultaten wordt hieronder nader toegelicht.

Vervolgens staan we stil bij (de meetbaarheid van) het beoogde effect van de

uitvoering van het plan van aanpak, namelijk afname van overmatig alcoholgebruik door jongeren.

Verder gaan wij in op de samenwerking met externe partijen, is er aandacht voor de financiën en wordt gekeken naar de toekomst van het alcoholmatigingsbeleid voor jongeren.

2. Uitvoering van de activiteiten

2.1. Algemeen

Het plan van aanpak omvatte in totaal 45 activiteiten. Voor 34 daarvan geldt dat ze volledig zijn uitgevoerd en het beoogde resultaat, in het overzicht aangegeven als "indicator einde looptijd", ook is behaald.

Voor twee activiteiten geldt dat ze wel zijn uitgevoerd, maar dat het beoogde resultaat niet is behaald. Daarnaast geldt voor zes activiteiten, dat deze niet overeenkomstig de oorspronkelijke bedoelingen konden worden uitgevoerd. Tot slot is aan twee activiteiten geen uitvoering gegeven.

2.2. Toelichting bij de meest in het oog springende activiteiten en resultaten

Predicaat Alcoholbewuste school (nr. 1)

De introductie van het predicaat Alcoholbewuste school is een succesvolle VNN-maatregel. Een samenhangend alcoholbeleid – formele afspraken over wie, wat, waar, wanneer en vanaf welke leeftijdsgrens alcohol wel of niet is toegestaan, lessen over alcohol, voorbeeldgedrag en aanvullende activiteiten – zorgt voor een optimaal effect van de Alcoholbewuste School.

Een Alcoholbewuste School voldoet aan de wet- en regelgeving zoals vastgelegd in de Drank- en Horecawet. Een alcoholbewuste school laat zien dat de school zorg heeft voor leerlingen, ouders en werknemers. Het alcoholbeleid is daarom een belangrijk onderdeel van het PR-beleid van de school.

Een alcoholbewuste school schept een klimaat dat jongeren boven de 16 jaar stimuleert om bewust met alcoholgebruik om te gaan en dat uitdraagt dat alcoholgebruik onder de zestien jaar niet oké is.

Een duidelijk alcoholbeleid zorgt er voor dat incidenten met alcohol tijdens excursies, schoolreizen, jubilea en schoolfeesten zo veel mogelijk worden voorkomen. Heldere communicatie hierover is altijd een voorwaarde. Zo weet iedereen waar hij of zij aan toe is en wat er van de school mag worden verwacht.

Om voor het predicaat Alcoholbewuste School in aanmerking te komen is een aantal criteria opgesteld. Deze zijn verwerkt in een checklist. Als een school aan alle criteria voldoet kan het predicaat via VNN aangevraagd worden. In september 2010 heeft VNN alle VO-scholen in de gemeente Groningen

aangeschreven. Het Augustinuscollege heeft zich vervolgens als eerste aangemeld. De school voldeed aan alle criteria en kreeg op zes oktober 2010 als eerste school uit handen van wethouder Jannie Visscher het predicaat alcoholbewuste school uitgereikt.

In totaal is het predicaat op acht scholen/schoollocaties uitgereikt (de doelstelling was drie scholen per jaar). De scholen zijn geregistreerd als Alcoholbewuste School en hebben een plaquette (om aan het schoolgebouw op te hangen) ontvangen met het logo van de Alcoholbewuste School.

Toegeleiding naar inloopspreekuur schoolarts bij vermoeden overmatig alcoholgebruik (nr. 2)

Overmatig alcoholgebruik kan leiden tot vermindering van schoolprestaties en schooluitval. Jongeren die op vroege leeftijd beginnen met regelmatig alcoholgebruik hebben meer kans om later verslaafd te raken. Daarom is het belangrijk dat de schoolarts jongeren die overmatig alcohol gebruiken op zijn spreekuur ziet of dat deze leerlingen door de school worden ingebracht in het signaleringssysteem Zorg voor jeugd Groningen.

Elk schooljaar ziet de schoolarts enkele leerlingen met overmatig alcoholgebruik op zijn spreekuur.

Niet alle leerlingen die problemen hebben met betrekking tot overmatig alcoholgebruik worden echter gesignaleerd. Een deel van deze problematiek wordt niet herkend door school of schoolarts omdat het zich buiten de school afspeelt.

Daarnaast is het signaleren van deze problematiek door leerkrachten en mentoren lastig omdat leerlingen vaak een combinatie van problemen hebben zoals schoolverzuim en gedragsproblemen. Omdat alcohol een maatschappelijk geaccepteerde drug is wordt de ernst van de problematiek vaak onderschat.

In 2010 hebben wij met de verspreiding van verwijskaarten op de scholen (V(S)O) het thema alcohol en de rol van de schoolarts letterlijk op de kaart gezet. In 2011 willen wij vooral inzetten op het vroegtijdig signaleren en herkennen van overmatig alcoholgebruik. Doel daarvan is dat meer leerlingen vroegtijdig worden toegeleid naar zorg. Hiertoe zullen schoolartsen trainen in vroegtijdige signalering van uit de hand lopend alcoholgebruik. Signalering is ook één van de pijlers van het project De Gezonde School en Genotmiddelen.

De Gezonde School en Genotmiddelen (nr. 4)

Al jarenlang wordt door VNN uitvoering gegeven aan het preventieprogramma *De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG)*. Het doel is ervoor te zorgen dat VO-leerlingen bereid en in staat zijn de risico's van genotmiddelen in te schatten en zich verantwoordelijk te gedragen met het oog op hun eigen gezondheid en die van anderen.

Het programma maakt gebruik van de persoongerichte voorlichting waarbij het weten, willen en kunnen centraal staat. Er zijn vier pijlers waaruit het programma is opgebouwd:

- lesgeven
- ouderparticipatie
- signaleren en begeleiden
- reglementeren en dealen

Om de doelstelling te realiseren is het belangrijk dat de school aandacht besteedt aan de vier verschillende pijlers. Lesgeven en het betrekken van ouders hebben daarbij prioriteit.

Binnen DGSG worden digitale lesmaterialen (Electronische Leeromgeving-ELO) gebruikt. Uit de landelijke evaluatie blijkt, dat leerlingen op scholen die het programma uitvoeren, later beginnen met experimenteren met genotmiddelen.

VNN heeft in 2010 alle VO-scholen in de gemeente Groningen benaderd. 17 scholen nemen actief deel aan DGSG. Van deze scholen kunnen 13 scholen aangemerkt worden als DGSG-school, omdat ze aan minimaal twee pijlers van het programma meedoen. Daarmee is de doelstelling gehaald.

Theatervoorstelling 'Roes' van theater de Steeg (nr. 9)

Op 21 oktober 2010 vonden de première en de docentenvoorstelling plaats van de voorstelling "Roes" van Theater de Steeg. De voorstelling is tien keer gespeeld op vijf verschillende scholen. "Roes" wordt gespeeld door een cast van jonge acteurs van de opleiding Kunst, Theater en Media van het Noorderpoort College.

Het is een voorstelling met een zap-achtig karakter: korte scènes, rake dialogen, monologen, dans, zang en sketches. Een flitsende en gevatte voorstelling die de jongeren zowel met humor als met een serieuze ondertoon aan het denken zet over hun eigen handelen met betrekking tot alcohol. Om de impact en herkenbaarheid van de voorstelling zo groot mogelijk te laten zijn is de voorstelling gemaakt met een cast van jonge acteurs. De voorstelling is geschikt voor jongeren vanaf veertien jaar.

De theatervoorstelling blijkt, gezien de reacties uit de zaal, een goed middel te zijn om jongeren op een directe en invoelbare manier met het onderwerp overmatig alcoholgebruik te confronteren. De voorstelling kan een positieve rol spelen in een gewenste mentaliteitsverandering.

Met het lesmateriaal dat bij deze voorstelling is ontwikkeld wordt, aan de hand van een aantal vragen, de voorstelling besproken in de klas. Met behulp van stellingen kan de docent met de leerlingen discussiëren over alcohol en de gevolgen ervan. De Theatervoorstelling en het lesmateriaal sluiten goed aan bij het project "De Gezonde School en Genotmiddelen" in het voortgezet onderwijs.

Alcoholvrije feesten (nr. 11)

Dit soort feesten, waarbij geen alcohol en rookwaren worden verkocht, zijn bedoeld voor jongeren van 12 t/m 15 jaar. De eerste versie is georganiseerd door SAFE en door ons gesponsord. In 2010 heeft SAFE vijf van dit soort feesten in Groningen gegeven. Daarna is het concept volledig door de markt opgepakt. Verschillende aanbieders begeven zich op deze markt. Momenteel is de organisatie BREAK erg actief. Deze feesten van BREAK worden elke schoolvakantie georganiseerd en trekken in Groningen rond de 600 bezoekers per keer.

De afdeling Jeugd- en Jongerenwerk van MJD heeft contact gelegd met de organisatie. De afspraak is gemaakt dat de jongerenwerkers gratis de feesten mogen bezoeken om op de feestlocaties de contacten met jongeren te kunnen leggen. Daarnaast krijgt MJD vrijkaarten om uit te delen aan de doelgroep.

Homeparty's (nr. 13)

We hebben in 2009 een zgn. homeparty ontwikkeld, deze getoetst en één keer uitgevoerd. In 2010 zijn drie homeparty's gegeven aan allochtone ouders met kinderen in de puberleeftijd. Deze huiskamerbijeenkomsten, in een vertrouwde kleine setting, werden gegeven door een VETC-er (VETC = Voorlichting in Eigen, Taal en Cultuur). De VETC-er is op het thema alcohol en opvoeding bijgeschoold door een preventiemedewerker van VNN.

De VETC-er werft een sleutelfiguur die toegang heeft tot de beoogde doelgroep. Het is een laagdrempelige interventie om ouders te ondersteunen in de opvoeding van hun kinderen waar het gaat om alcohol. De voorlichting wordt afgestemd op de vragen en behoefte van de aanwezige ouders.

Deze interventie bleek in het bijzonder geschikt voor het werven van op reguliere wijze moeilijk bereikbare groepen, in dit geval allochtone¹ ouders. Door subsidies aan zelfverenigingen en VETC is de groep allochtonen beter bereikbaar geworden. Het is lastig een uitspraak te doen in hoeverre deze interventie heeft geleid tot vermeerdering van kennis- en opvoedingsvaardigheden bij de deelnemende ouders van de drie homeparty's. Wel blijken homeparty's geschikt te zijn voor het bereiken van allochtone ouders. Wij willen nu onderzoeken of deze interventie ook geschikt is voor het werven van ouders met een lage sociaal economische status.

In 2011 willen we de minder inzetten op algemene voorlichting maar ons nog meer gaan richten op moeilijk bereikbare groepen ouders en inzicht verkrijgen in hoeverre homeparty's leiden tot vermeerdering van kennis, verandering van beeldvorming en verbetering van opvoedingsvaardigheden ten aanzien van alcohol bij de deelnemende ouders.

¹ Alcoholgebruik is in het algemeen geen probleem onder allochtonen, echter wel voor een aantal subgroeperingen.

Alcoholreclame (nr. 45)

De Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken is van toepassing op reclame voor alcoholhoudende drank. In de Code zijn allerlei voorschriften opgenomen met betrekking tot alcoholreclame en jongeren. Zo mag reclame voor alcoholhoudende drank in welke vorm dan ook geen publiek bereiken dat voor meer dan 25% bestaat uit minderjarigen. Ook mag het aanprijzen van alcoholhoudende drank door promotieteams niet gericht zijn op minderjarigen.

Toezicht alcoholverstrekking aan 18 – minners

Over de jaren 2009 en 2010 zijn door inspecteurs van de Voedsel – en Warenautoriteit in totaal 417 controles uitgevoerd, vaak in combinatie met controle op naleving van het rookverbod in de horeca. Er zijn naar aanleiding van de controles acht maatregelen getroffen, dat wil zeggen een waarschuwing of een bestuurlijke boete. In 2011 zijn tot op heden 26 controles geweest.

De politie en de gemeentelijk toezichthouders horeca van de Dienst RO/EZ hebben een “tipfunctie” naar de VWA indien zij signaleren dat er door een bedrijf alcohol aan 18-minners verkocht wordt. In dat verband zijn er de afgelopen twee jaren geen tips aan de VWA doorgegeven.

Ook omgekeerd hebben de door hen uitgevoerde controles de VWA in de jaren 2009 en 2010 geen redenen gegeven om aan de gemeente het verzoek te doen om tot bestuursrechtelijke maatregelen over te gaan ten aanzien van een horecabedrijf of winkel i.v.m. door hen geconstateerde overtredingen van het verkoopverbod van alcohol aan 18-minners.

De conclusie mag dan ook zijn dat de leeftijdsgrens voor de verkoop van alcohol over het algemeen goed wordt nageleefd.

2.3. Activiteiten die niet volledig konden worden uitgevoerd.

Er zijn enkele activiteiten waarbij het beoogde resultaat niet kon worden bereikt of waarbij de indicator niet bruikbaar bleek. Het gaat dan om:

- de toegeleiding naar het inloopspreekuur schoolarts bij vermoeden van overmatig gebruik (nr. 2): het bereikte resultaat zou gemeten worden op basis van het aantal verwijzingen naar aanleiding van de verspreiding van de verwijskaarten “Alcohol? De schoolarts weet raad”. Deze indicator blijkt lastig toepasbaar, omdat niet is geregistreerd of de verwijzing op basis van de verwijskaart tot stand is gekomen. JGZ artsen registreren wel op de noemer 'verslaving jongeren' in het digitaal dossier jeugdgezondheidszorg;
- Preventieprogramma “Ik wait wat ik dou” (nr. 3): het beoogde resultaat was dat 80% van de scholen mee zou doen. Die doelstelling bleek te hoog gegrepen. Scholen gaven aan dat het aanbod aan preventieprogramma's en themadagen dermate groot is dat ze keuzes

moeten maken. Het niet halen van het beoogde resultaat is in dit geval dus niet een gevolg van onvoldoende inzet.²

Voorts geldt voor zes van de activiteiten dat die niet overeenkomstig de oorspronkelijke bedoelingen konden worden uitgevoerd vanwege 'gewijzigde omstandigheden'.

Het betreft:

- ouderavonden en cursussen vanuit de Centra voor Jeugd en Gezin (nr. 12): Het was oorspronkelijk de bedoeling vanuit de CJG's ouderavonden en cursussen voor ouders te organiseren. Na de mislukte pilot voor de ouderavond in het CJG Beijum (daar kwamen geen ouders op af) is vanuit de projectgroep CJG besloten een andere koers te varen. Dit soort activiteiten zouden veel meer op de vindplaatsen van jongeren en ouders moeten worden aangeboden. Het CJG wil dan ook graag aansluiting zoeken met het onderwijs en met bestaande programma's als De Gezonde School en Genotmiddelen. Een belangrijke pijler van dit door VNN uitgevoerde preventieprogramma is ouderparticipatie. Het CJG wil optimaal gebruik maken van de bestaande structuren en programma's.
- ontwerpwedstrijd 'freecards' ten behoeve van verspreiding op scholen en in horeca (nr. 16): de campagne is niet voortgezet wegens capaciteitsproblemen. De kosten voor het ontwikkelen van 'freecards' bleken bij nader inzien en in relatie tot het te verwachten rendement te hoog.
- discussie over thema Alcohol & Jongeren op interactieve website (nr. 19): pilot cloud050 is beëindigd. Op deze manier was er geen beschikking meer over een interactieve website. Invulling gegeven aan de maatregel door de stedelijke jongeren videoredactie van OOG-tv filmpjes te laten maken over het thema alcohol en jongeren en te laten plaatsen op de site van stadgers tv.
- conferentie best-practice bijeenkomst over alcoholbeleid en ouderparticipatie (V(S)O) (nr. 24): de Gezonde en Veilige School heeft een andere werkwijze gekregen. In de nieuwe opzet vinden geen docentebijeenkomsten meer plaats.³
- maken en verspreiden van een sociale kaart (sportaccommodaties) m.b.t. alcoholgerelateerde problemen (nr. 25): Ons idee om aan te sluiten bij de informatievoorziening tijdens IVA trainingen hebben we losgelaten. VNN en Huis voor de Sport geven die trainingen en delen na afloop informatie uit. Samen met deze instellingen zijn we tot de

² Grote aanbod preventieprogramma's zal geagendeerd worden voor het Groot Scholen Bestuur

³ Idem het ontbreken van docentebijeenkomsten in de nieuwe werkwijze van de Gezonde en Veilige School.

- conclusie gekomen dat een sociale kaart/folder over alcoholgerelateerde problemen niet past bij de training.
- ontwikkelen en aanbieden checklist om integraal (sportaccommodaties) alcoholbeleid te bevorderen (nr. 37): is ingehaald door landelijke initiatieven. NOC*NSF en een vijftal grote sportbonden hebben samen met Trimbosinstituut een toolkit ontwikkeld die onder alle sportverenigingen is verspreid.

Een probleem deed zich ook voor bij de activiteiten waarvan de uitvoering is belegd bij Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). Gedurende de gehele looptijd van het plan van aanpak is de inzet van VNN achtergebleven bij de verwachtingen en de daarover in de subsidiebeschikking(en) geformuleerde opdracht. Medio 2010 is VNN daarop aangesproken. Dat heeft er toe geleid dat een aantal activiteiten alsnog succesvol is opgepakt. Dit geldt overigens niet voor alle activiteiten.

De activiteiten nr. 7 (alcoholvariant van 'Actie Tegengif') en activiteit nr. 14 (voorlichting alcoholbeleid in horecagelegenheden) zijn niet uitgevoerd. Met betrekking tot laatstgenoemde activiteit heeft VNN echter ook aangegeven daar vanaf te willen zien. Naar hun oordeel zullen die bijeenkomsten weinig toegevoegde waarde hebben en doet de horecabranche zelf voldoende op dit punt.

3. (Meetbaarheid van de) Effecten van het beleid

In het plan van aanpak zijn de volgende **doelstellingen** vastgelegd:

"Wij willen in navolging van de Hoofdlijnenbrief alcoholbeleid van het kabinet om deze reden dat de aanvangsleeftijd van het alcoholgebruik omhoog gaat, dat jongeren onder de 16 helemaal geen alcohol drinken en dat jongeren van 16 jaar en ouder verantwoord met drank omgaan. Deze ambities zijn in de sfeer van monitoring goed te volgen. Wij willen in de periode 2008 – 2011 bereiken dat:

- *het aantal jongeren in klas 4 van het VO dat maandelijks minstens één keer 'doorzakt' daalt van 42% naar 36%.*
- *het percentage 12 – tot 15 jarigen dat alcohol gebruikt daalt van 82% naar 62% (het streefcijfer uit de Hoofdlijnenbrief).*
- *het aantal ouders dat goedkeuring hecht aan het drankgebruik van hun kind(eren) in deze periode daalt van 61% naar 50%.*

....."

De grondslag voor de geformuleerde doelstellingen vormden, naast de Jeugdpeiling 2006, de resultaten van de Jeugdgezondheidsenquête 2004. In november 2009 werden echter de resultaten van de door de GGD uitgevoerde provinciale Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, waarvan de meting is uitgevoerd voordat met de uitvoering van het plan van aanpak werd

begonnen, bekend. Op basis daarvan kon geconcludeerd worden dat "de startsituatie" bij aanvang van de uitvoering van het plan van aanpak veel gunstiger was dan in het plan van aanpak stond aangegeven en dat feitelijk de Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009 als een nulmeting voor het plan van aanpak beschouwd kan worden.

	Jeugdgezondheidsenquête 2004 = in plan van aanpak aangegeven startsituatie	Doelstelling in plan van aanpak	Jeugdgezondheids- enquête 2008-2009 = feitelijke nulmeting
Aantal jongeren in klas 4 van het VO dat maandelijks minstens één keer doorzakt.	42%	36%	37%
Percentage 12 tot 15-jarigen dat alcohol gebruikt	84%	62%	66%
Aantal ouders dat goedkeuring hecht aan het drankgebruik van hun kind(eren).	61%	50%	42%

Momenteel zijn geen actuele gegevens beschikbaar over de stand van zaken betreffende de doelstellingen. De jeugdpeiling kan namelijk niet op de doelstellingen van het plan van aanpak worden gelegd.

Voor actuele gegevens is het wachten op de resultaten van de Jeugdgezondheidsenquête 2012 – 2013.

De discrepantie tussen de start en looptijd van het plan van aanpak en de momenten waarop de effecten van het beleid gemeten zouden kunnen worden was bij de samenstelling van het plan al bekend. Oplossingen daarvoor bleken binnen de organisatie en planning van de Jeugdgezondheidsenquetes niet mogelijk. Vandaar ook dat in het plan indicatoren aan de activiteiten zijn gekoppeld, zodat gestuurd kon worden op de inspanningsverplichtingen in plaats van op de bereikte effecten.

4. Uitvoering activiteiten door externe partijen

VNN

Omtrent de uitvoering van activiteiten door externe partijen werd in hoofdstuk twee al even gewezen op de problemen van de uitvoering van een aantal activiteiten door VNN.

Omdat de VNN-activiteiten vallen binnen de beleidsterreinen van verschillende gemeentelijke diensten werd ervoor gekozen te werken met één centrale subsidiebeschikking AOJ. Dit is ingegaan in het subsidiejaar 2009. In de eerste en de tweede voortgangsrapportage werd vastgesteld dat de inzet van VNN is achtergebleven bij de verwachtingen en de in de subsidiebeschikking AOJ geformuleerde opdracht. In deze eindrapportage is het beeld wel positiever, maar helaas kan ook vastgesteld worden dat VNN - ook na herhaaldelijk aandringen- niet alle 'Alcohol onder Jongeren'-

activiteiten heeft uitgevoerd die we via de subsidiebeschikking aan ze gevraagd hebben.

Naar aanleiding hiervan zijn duidelijke afspraken met VNN gemaakt ten aanzien van de toekomstige samenwerking. De subsidie voor de niet uitgevoerde activiteiten is van VNN teruggevorderd (zie paragraaf vijf).

Politie en VWA

De Politie en de Voedsel- en Waren Autoriteit (VWA) zijn als externe partijen bij de uitvoering van het plan van aanpak betrokken. Deze twee partijen hebben een taak met betrekking tot het toezicht op en de handhaving van de verkoop van alcohol aan minderjarigen. Daartoe zijn in 2009 samenwerkingsafspraken met de gemeente Groningen gemaakt.

De VWA is op grond van de Drank- en Horecawet toezichthouder op naleving van het verbod op verkoop van alcohol aan minderjarigen. De politie en de gemeentelijk toezichthouders horeca hebben geen toezichthoudende taak op dat punt. Zij vervullen echter wel een signalerende taak t.b.v. de VWA. De samenwerking tussen de partijen met betrekking tot het toezicht en de handhaving zal structureel worden voortgezet.

5. Financiën.

Het merendeel van de activiteiten kon uitgevoerd binnen de budgetten van de reguliere financiële- en beleidskaders van OCSW, HVD en Bestuursdienst. Binnen de HVD-budgetten Gezonder Zorgen II en Drugspreventie waren specifieke middelen vrijgemaakt voor dit plan van aanpak, in totaal € 108.000 voor drie jaren.

In het in de bijlage opgenomen activiteitenoverzicht is, in gevallen waarin geen sprake was van dekking uit een regulier budget, aangegeven welke uitgaven zijn gedaan. In totaal belooft dat een bedrag van € 39.120, waarvoor dekking gevonden kon worden binnen de extra beschikbaar gestelde middelen.

Voor de periode van 2008 tot en met 2010 is in totaal € 23.700 aan subsidie verstrekt aan VNN. Op basis van de verantwoording van VNN is een bedrag van € 11.700 teruggevorderd.

6. Toekomst

Een aantal activiteiten willen we, ondanks de afsluiting van het plan van aanpak in 2011 nog voortzetten. Dat betreft:

- het preventieprogramma "ik wait wat ik dou": Veel scholen hebben de lesmaterialen, maar weinig scholen nemen deel. Wij willen er daarom nogmaals op investeren dat meer scholen ook daadwerkelijk

- deelnemen in de vorm van het geven van lessen over genotmiddelen en gastlessen. Gestreefd wordt naar een deelname van 20% van de BAO-scholen;
- uitbreiding preventieprogramma "Maand van Liefde en Genot" op vijf scholen, met als doelstelling dat alle vijf scholen in de prioriteitswijken mee doen;
 - organisatie van vijf homeparty's voor allochtone- en moeilijk bereikbare groepen;
 - organisatie van twee voorlichtingsavonden Alcohol en Opvoeding in samenwerking met het CJG;
 - onderzoek door VNN waarom het protocol 'Alcohol en drugserelateerde ziekenhuisopnames' niet heeft geresulteerd in verwijzingen naar VNN;
 - voortzetten verspreiding verwijskaarten in V(S)O ten behoeve van doorverwijzing van leerlingen met overmatig alcoholgebruik naar schoolarts;

De totale kosten van deze voort te zetten activiteiten kunnen gedekt worden uit het restant van de voor het plan van aanpak beschikbaar gestelde middelen.

Voor de periode ná 2011, hebben wij zowel in "gezonder zorgen III" als in het Integraal Jeugdbeleid, aandacht voor de aanpak overmatig alcoholgebruik onder jongeren. Wij zullen wederom verschillende activiteiten uitvoeren in het kader van alcoholbeleid gericht op jongeren.

Ook voor de komende jaren blijft het uitgangspunt; "onder de 16, geen alcohol!" en daarboven streven we naar een verantwoorde omgang met alcohol.

6.1. Nieuwe Drank- en Horecawet

Onlangs is in de Tweede Kamer het wetsvoorstel tot wijziging van de Drank- en Horecawet aangenomen. Het voorstel houdt de volgende wijzigingen in:

- het toezicht op naleving van de Drank- en horecawet gaat van de VWA over naar gemeenten;
- de burgemeester wordt het bevoegd gezag voor het toezicht op naleving van de Drank- en horecawet;
- het bezit van alcohol op straat of in een horecabedrijf bij 16-minners wordt strafbaar gesteld (tot nu toe was alleen de verkoper/kroegbaas strafbaar);
- gemeenten krijgen de mogelijkheid om toegangsleeftijd voor horecabedrijven te koppelen aan de horecasluitingstijd;
- gemeenten krijgen de mogelijkheid de toepassing van happy-hours te beperken;

- er komen minimum en maximum sancties voor ondernemers doe voor de derde maal in een jaar alcohol aan 16-minners verkopen.

Deze wijzigingen geven gemeenten meer repressieve instrumenten om alcoholmisbruik onder jongeren ook aan te pakken.
Het wijzigingsvoorstel moet nog behandeld worden in de Eerste Kamer.
Inwerkingtreding van de nieuwe Drank- en Horecawet wordt verwacht per 1 januari 2012, uiterlijk 1 juli 2012.

7. Conclusies

Vastgesteld kan worden dat aan alle 45 activiteiten uit het plan van aanpak serieuze uitvoering is gegeven en de beoogde inspanningsverplichtingen zijn nagekomen. In slechts zes van de 45 activiteiten kon dat vanwege "overmacht" niet worden bereikt, dat wil zeggen dat gewijzigde omstandigheden de beoogde uitvoering van de activiteit doorkruisten en/of verhinderden.

Op dit moment zijn helaas nog geen cijfers beschikbaar om te kunnen vaststellen of de uitvoering van alle activiteiten ook het beoogde effect heeft gehad. Daarvoor is het wachten op de resultaten van de Jeugdgezondheidsenquête 2012-2013.

Wat betreft het verbod op de verkoop van alcohol aan minderjarigen kan geconcludeerd worden dat door de VWA, en ook door de politie en de bestuurlijk toezichthouders horeca van de dienst RO/EZ, heel weinig overtredingen van dat verkoopverbod geconstateerd worden.

Kennelijk verkrijgen jongeren de alcohol niet in de horecabranche en de detailhandel, maar "via via" en in de thuissituatie. Wat betref het laatste is helaas gebleken dat ouders een moeilijk te mobiliseren en te bereiken groep vormen, want er was weinig belangstelling voor de themagerichte ouderavonden. Daarom willen wij daar, door voortzetting van het preventieprogramma "Ik wait wat ik dou" en de organisatie van home-party's voor moeilijk bereikbare ouders, op in blijven zetten.

Wij verwachten u met het voorgaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

ACTIVITEIT EN DOELGROEP		DIENST/ BELEIDS KADER	Uitvoering	indicator einde looptijd	STAND VAN ZAKEN eind 2010 & TOELICHTING	Financiën
PREVENTIE						
1	Introductie Predicaat de alcoholbewuste school (BaO V(SO))	OCSW/ GVS	GGD, VNN	Elk jaar 3 scholen (VO), looptijd is 3 jaar dus 9 scholen.	Predicaat is op 8 VO-scholen uitgereikt. Augustinus College, Gomarus College (4 locaties), Reitdiepcollege, Vinckenborgh/Wilgenborgh en Willem Lodewijk Gymnasium	€ 4.620,00
2	Toegeleiding naar inloopsprekuren schoolarts bij vermoeden overmatig gebruik (V(SO))	HVD/ WCPV	V(SO)	Aantal verwijzingen	Facitheet voor JGZ artsen ontwikkeld en uitgereikt. Verspreiding verwijs kaarten in V(SO) is voortgezet. De rol van de arts JGZ en het thema alcohol is letterlijk op de kaart gezet en ingebed in het reguliere aanbod. De verspreiding van verwijskaarten op de scholen heeft nog niet geresulteerd in extra verwijzingen van kinderen met alcoholgerelateerde problematiek. Uit de evaluatie is gebleken dat de indicator, die destijds bij de uitvoering is gehanteerd, lastig toepasbaar is. Er is niet geregistreerd of de verwijzing op basis van de verwijskaart tot stand is gekomen. JGZ artsen registreren wel op de noemer 'verslaving jongeren' in het digitaal dossier jeugdgezondheidszorg.	725 regulier
3	Preventieprogramma "Ik wait wat ik dou!" incl gastlessen en ouderavonden (BaO groep 8 / ouders)	HVD/ GZII, GVS	GGD	80% van de scholen doet mee in 2010	In november 2009 ontvingen alle basisscholen weer een aanbodpakket voor lesmateriaal, gastlessen en ouderavonden in 2010. Dat resulteerde in 9 gastlessen in tweede helft schooljaar 2009-2010. In augustus 2010 ontvingen alle basisscholen weer een aanbodpakket voor het schooljaar 2010-2011. In 2010 werden 13 gastlessen gegeven en zijn lesmaterialen op 2 scholen uitgereikt. 56% van de scholen heeft de lesmaterialen en kan deze jaarlijks gebruiken. De extra inspanningen hebben geleid tot borging maar niet tot deelname nieuwe scholen. Het gestelde doel om 80% van de scholen te bereiken bleek te hoog gegrepen. Scholen geven aan een groot aanbod aan programma's, themadagen en dergelijke te hebben en maken hun eigen keuze. Het preventieprogramma "Ik wait wat ik dou!" sluit goed aan bij het preventieprogramma van het voortgezetonderwijs "De gezonde school en genotmiddelen".	regulier GZ
4	Preventieprogramma "De gezonde school en Genotmiddelen" incl. ouderavonden (V(SO))	OCSW/GVS VNN	VNN	40% van de VO-scholen doet mee in 2010	Het preventieprogramma DGSG is een preventieprogramma over alcohol, roken en drugs voor het Voortgezet Onderwijs. 13 scholen (50%) voeren het volledige DGSG programma uit. De peilers hiervan zijn: lesgeven, ouderparticipatie, signaleren en begeleiden en reglementeren. Vanuit het jongerenteam van VNN preventie en VNN hulpverlening gezamenlijk zijn contacten gelegd met de zorgstructuur in het onderwijs. Leerlingbegeleiders en mentoren weten steeds beter de verslavingszorg te vinden wanneer zij signalen oppakken over middelengebruik onder leerlingen. Op vijf scholen leidde dat tot hulpverlening of adviesgesprekken.	
5	Preventieprogramma "Maand van Liefde en Genot" (over seks en genotmiddelen) (VMBO en VSO)	HVD+OCS W/GZII	VNN/ CSGNN	100% deelnemende scholen in prioriteitswijken	Alle vijf VMBO/VSO scholen in de prioriteitswijken hebben deelgenomen.	GZ
6	Uitbreiding "Maand van Liefde en Genot" naar alle scholen voor VO (V(SO))	HVD + OCSW/ GVS	VNN/ CSGNN	Uitbreiding met 5 scholen gerealiseerd	De uitbreiding "Maand van Liefde en Genot" op 5 scholen is gerealiseerd. Er zijn 5 theatervoorstellingen over alcohol en drugs gegeven en diverse materialen van VNN zijn gebruikt.	6000
7	Alcoholvariant 'Actie Tegengif' (klassikale niet-roken wedstrijd) op scholen V(SO) (V(SO))	OCSW/ GVS	HVD/GGD, VNN	50% van de scholen doet mee in 2010	VNN heeft hier weliswaar subsidie voor gekregen, de maatregel is niet uitgevoerd (volgens VNN niet haalbaar qua personele capaciteit).	

8	In voorrondes en finale Lagerhuisdebat is alcohol&jongeren één van de thema's (VO)	OCSW/ GVS	HVD/GGD	Alcohol als thema aan de orde	In het VARA-programma 'op weg naar het Lagerhuis' debatteren ruim 2000 scholieren (waaronder leerlingen van 8 scholen uit Groningen) uit het hele land. Het Trimbos-instituut levert stellingen voor het debat. Een van de stellingen is: de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop moet omhoog naar 21 jaar.	
9	Opzetten en uitvoeren theaterproductie over risico's alcohol.(V(S)O)	OCSW/ GVS	MJD, Kunsten centrum, VNN, Theater de Steege	Productie gespeeld op 10 scholen.	Opdracht verstrekt aan de Steeg. Voorbereiding voorstelling gestart. Samenwerking jongeren van de Noordriftingen. Première oktober 2010. Alle scholen hebben een uitnodiging ontvangen voor zowel de première als de docentenvoorstelling. Er zijn 10 voorstellingen gegeven op 5 scholen. Hiermee is het bereik van 10 voorstellingen gehaald. Geïnteresseerde scholen kunnen zich t/m begin 2011 nog inschrijven voor één of meerdere voorstellingen.	15.000 (HVD/VP)
10	Productie en distributie jeugdboek over risico's alcohol, incl. feestelijke presentatie (BaO groep 8 / ouders)	HVD/ GZII	Uitgeverij Ploegsma	Boekrelease+ exemplaar voor elke leerling	Activiteit afgerond. Alle basisscholen hebben in augustus 2010 nogmaals het boek "Cool" aangeboden gekregen. Drie scholen hebben aangevraagd. In 2011 wordt het restant aangeboden aan alle scholen. Een aantal jaren achtereen hebben scholen het jeugdboek Cool aangeboden gekregen. Het boek is in meerdere schoolbibliotheken in de collectie opgenomen.	500
11	Introductie van het concept 'FRISSfeest', met begeleiding door jongeren georganiseerd (Jongeren 12-18)	OCSW/ LIB	VNN/GGD	Concept ontwikkeld, uitgevoerd en geëvalueerd.	Op 26 maart 2010 was het eerste door SAFE georganiseerde alcoholvrije feest. Dit evenement is door de GGD gesponsord. In 2010 zijn er 5 van dit soort feesten georganiseerd. Een andere organisatie met hetzelfde concept heet BREAK. In 2010 heeft BREAK ook feesten gegeven in Groningen.	€ 2.000,-
12	Vanuit de centra voor jeugd en gezin worden ouderavonden en cursussen georganiseerd (Ouders)	OCSW/ Wet op de jeugd zorg	VNN/HVD/ GGD	In 2010 heeft elke OKC een aanbod	Uitgeprobeerd in C/JG Beijum, daar kwamen geen ouders op af.	
13	Organisatie homeparty's voor moeilijk bereikbare groepen ouders m. m. v. peers (Ouders van 12-18 jarigen)	HVD/ GZII	VNN	3 party's georganiseerd en geëvalueerd in 2010	Er zijn 3 Homeparty's gegeven door een VETC'er (Voorlichting Eigen Taal en Cultuur) Het aanleren van opvoedingsvaardigheden en het bespreekbaar maken van alcoholgebruik stond tijdens deze bijeenkomsten centraal. In totaal zijn 33 ouders bereikt.	5000
14	Organisatie voorlichtingen mbt alcoholbeleid door-en in de Horecagelegenheden (Jongeren <18 en hun ouders)	BSD/ Nvt	VNN/KHN	3 voorlichtingen gerealiseerd	Voorlichting niet gerealiseerd. VNN is uitgenodigd bij het beleidsoverleg horeca (inclusief KHN). VNN heeft echter geen uitvoering aan de maatregel gegeven.	
15	Opzetten en uitvoeren van een publiekscampagne voor- en door jongeren (Jongeren ouders)	HVD/ GZII	Cloud 050/ extern bureau, VNN	Campagne gerealiseerd en geëvalueerd.	De campagne is uitgevoerd.	6.000 (HVD/VP)

16	Ontwerpwedstrijd 'freecards' t.b.v. brede verspreiding op scholen, in Horeca etc (Jongeren)	HVD/ GZII	Cloud 050/ Boomerang/ jongerenpane l / VNN	Cards ontworpen en verspreid	Campagne is niet voortgezet wegens capaciteitsproblemen. De kosten voor het ontwikkelen van 'freecards' bleken bij nader inzien en in relatie tot verwacht rendement te hoog.	0
17	Lokale vertaling van de landelijke campagne Alcohol&opvoeding (Ouders)	HVD/ GZII	Trimbosinstiit uut/ VNN	Campagne lokaal uitgezet + geëvalueerd	VNN doet mee aan zomercampagne (= landelijke actie van het Trimbosinstituut).	0
18	Individueel gesprek of cursusaanbod voor ouders na alcoholgerelateerde incident (Deventer aanpak) (Ouders)	BSD/ Beleids plan Politie	Politie/VNN	Aantal verwijzingen	Sinds 1 januari 2010 is alcoholgebruik onder de leeftijd van 16 jaar, in de openbare ruimte een HALT-feit. In 2010 zijn 2 alcoholgerelateerde HALT-verwijzingen gedaan.	
19	Discussie over thema Alcohol&Jongeren' op interactieve website (linken aan CLOUD 050) (Jongeren 12-18)	OCSW/ IJB	Cloud 050 / jongerenpane l / VNN	Aantal hits	Niet van de grond gekomen omdat we eind 2010 een eind hebben gemaakt aan de pilot cloud050. Daarmee was er geen interactieve website meer beschikbaar. Wel hebben we de stedelijke jongeren videoreclame van OOG tv filmpjes laten maken over het thema alcohol en jongeren en laten plaatsen op de site van stadgers tv.	0
20	Uitbreiden chatservice over alcohol voor ouders naar jongeren	OCSW/ maatsch. Opvang	VNN/GGD	Aantal contacten	De openingstijden van de chatservice zijn uitgebreid.	
21	Informatie, advies en verwijzing naar hulpverlening via centraal loket en on-line(zorgwijzer) (Algemeen publiek)	HVD/ WCPV, WMO	Zorgwijzer	Aantal contacten	Een provinciale sociale kaart (digitaal) van hulpverlenende instanties is te vinden op www.zorgwijzer.nl Deze site wordt door het Informatie Centrum Gezondheid van de GGD bijgehouden. De GGD heeft een nieuwe website ontwikkeld, ggd.groningen.nl . De sociale kaart (Herkennen van problematisch alcoholgebruik bij patiënten in de Groningse huisartsenpraktijk) die is ontwikkeld en uitgerijkt zal op deze website worden geplaatst.	Regulier
22	Introductie project 'Way Out' (leren grenzen stellen bij het uitgaan) (Jongeren 12-18)	BSD/ Veiligheids beleid	Horeca / Politie / GGD	Project geïntroduceerd	Wordt een activiteit in het geactualiseerde beleidsplan Veilig Uitgaan.	

ACTIVITEIT EN DOELGROEP	DIENST/ BELEIDS KADER	Uitvoering	indicator einde looptijd	STAND VAN ZAKEN EINDE 2010 & TOELICHTING	Financiën
VOORWAARDEN					
23 Medewerkers V(S)O worden getraind in vroegsignalering alcoholproblematiek (V(S)O)	OCSW/ GVS, GZII	VNN/GGD	6 trainingen	Binnen het programma DGSG is signalering en begeleiding een belangrijke pijler. Bij de scholen die het volledige DGSG programma hebben uitgevoerd (13 scholen), is aandacht besteed aan vroegsignalering alcoholproblematiek.	
24 Conferentie best-practice (onderwijs) bijeenkomst over alcoholbeleid en ouderparticipatie (V(S)O)	OCSW + HVD/GVS	VNN/GGD	60% van de scholen is aanwezig	De Gezonde en Veilige School heeft een andere werkwijze gekregen. In de nieuwe opzet vinden geen docentenbijeenkomsten meer plaats.	
25 Maken en verspreiden van een sociale kaart (sportaccommodaties) mbt alcoholgerelateerde problemen (Intermediairen)	OCSW/ Accommoda tie- en sport beleid	VNN/GGD	Kaart is ontwikkeld en verspreid	Het idee om het te koppelen aan de IVA trainingen is losgelaten. VNN en huis voor de sport geven de trainingen en delen na afloop informatie uit. Een sociale kaart/folder over alcoholgerelateerde problemen past niet goed bij training.	
26 Organiseren en uitvoeren IVA-training (instructie verantwoord alcoholgebruik) voor barvrijwilligers	OCSW/Nvt	VNN	Alle (bar)vrijwilligers zijn geïnstrueerd.	Er moet verplicht iemand aanwezig zijn in de stichting of vereniging met IVA training of sociale hygiëne. Zie bijvoorbeeld artikel 4 Drank- en HorecaWet (DHW). Bedrijvenloket RO/EZ wijst bij vergunningaanvraag structureel op de verplichting. IVA trainingen worden o.a. verzorgd door Huis voor de Sport en VNN. Beide instellingen worden gesubsidieerd door de gemeente.	de gemeente subsidieert Huis voor de Sport en VNN
27 Overleg Horecabranche mbt mogelijkheden vroegere stapjeden (Horeca-exploitanten)	BSD/Nvt	Politie/ Horeca/VNN	Overleg afgerond	Overleg heeft plaatsgevonden. Ook de horecaondernemers zien het publiek graag eerder in de horecagelegenheden. Uit het overleg zijn geen reële mogelijkheden tot het vervroegen van de stapjeden voortgekomen.	0
28 Poging tot heropening overleg horecabranche mbt piekuren (Horeca-exploitanten)	BSD/Nvt	Horeca- branche	Overleg gerealiseerd	Wachten op inwerkingtreding van de nieuwe Drank- & Horecawet. Deze nieuwe wet geeft de gemeente wellicht mogelijkheden om de piekuren (deels) te reguleren.	
29 Voorlichting- en trainingsaanbod medewerkers (supermarkten MKBs) mbt verkoop 18- (Supermarkt en slijterijen)	HVD/Nvt	VNN / VWA / RO/EZ	Aantal deelnemers aan de trainingen	Is inmiddels opgepakt door de branche zelf. Deze heeft eigen materialen ontwikkeld en uitgezet.	0

30	Protocol huisartsen schoolartsen melding aan ouders bij overmatig alcoholgebruik (Huisartsen / schoolartsen)	HVD/ WCPV, WMO	ELANN, GGD VNN	Protocol in werking	Protocollen toegelicht in opleiding kinderartsen. Is onderdeel van de pilot Partnerships Vroegsignalering Alcohol. Deze maatregel combineren met: toeleiding naar inlooppreekuur. In het kader van het project vroegtijdige alcoholsignalering is een factsheet en sociale kaart ontwikkeld. Medewerkers van het CJG Lewenborg, waaronder JGZ medewerkers zijn in november 2010 bijgeschoold op het thema alcohol en vroegsignalering.	regulier
31	Melding politie alcoholincident aan ouders (Ouders)	BSD/ Beleidsplan Politie	Politie/VNN	Activiteit in standaardprotocol	Is staand beleid	0
32	Politie geeft NAW gegevens 18- door aan ZAR na constatering alcoholincident (Politie)	BSD/ Beleids plan Politie	Politie/ZAR- teams	activiteit in protocol	Dit was staand beleid tot 1 juli 2010. Daarna is de bovenschoolse ZAT/ZAR opgeheven als gevolg van de invoering van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd Groningen. De politie heeft landelijk besloten niet lokaal aan te sluiten op systemen als ZvJG. Het is wenselijk dat dit wel gebeurt, omdat de politie een belangrijke partner is in de keten en op de huidige wijze informatie over jeugdigen niet optimaal gedeeld wordt.	0
33	Afspraken met Vervoersbedrijven m.b.t. omgaan met dronken jongeren (Vervoers OV en taxi)	BSD/Nvt	Vervoers, politie	Afspraken gemaakt en vastgelegd	Tussen het OV-Bureau, Veiligheidszorg Noord, politie en de gemeente zijn afspraken gemaakt over het toezicht op en bij de nachtbusen tijdens de stapavonden.	
34	Centrale Spoed Opvang start vervolgt raject na behandeling alcoholtrauma 18- (Medewerkers en hulpverleners)	HVD/Nvt	UMCG/ VNN	afspraken gemaakt en vastgelegd	De implementatie van het protocol 'Alcohol en drugsgerelateerde ziekenhuisopnames' heeft in 2010 geen verwijzingen naar VNN opgeleverd. VNN zal in het kader van de vroegsignalering onderzoeken hoe in 2011 wel tot doorverwijzingen gekomen kan worden.	
35	Oriëntatie op de mogelijkheden voor een aparte 'alcoholpoli' in ziekenhuis (Ziekenhuizen en hulpverlening)	HVD/Nvt	UMCG/Mart inziekenhuis	Advies uitgebracht	Momenteel zijn er 4 alcoholpoli's in Nederland. De komende drie jaar zal dit aantal worden uitgebreid naar 24. Het is nog niet bekend op welke locaties deze poli's komen. Met betrokken partijen zullen we bevorderen dat in elk geval één poli naar Groningen komt.	
ACTIVITEIT EN DOELGROEP		Dienst beleids kader.	Uitvoering	indicator einde looptijd	STAND VAN ZAKEN eind 2010 & TOELICHTING	Financiën
REGELGEVING						
36	Paragraaf Alcoholabsentie in protocol ziekteverzuim leerling-zaken (V(S)O)	OCSW/ protocol leerplicht	Onderwijs/ GGD	Paragraaf opgenomen	Er is bij de leerplichtambtenaren en scholen structureel aandacht voor relatie tussen verzuim en alcohol- en/of drugsgebruik.	
37	Ontwikkelen en aanbieden checklist om integraal (sportaccom.) alcoholbeleid te bevorderen (Besturen en vrijwilligers)	OCSW/ Accom modatie- en sport beleid	Club/ Buurthuizen/ Jongeren centra en Sport kantines	80% van de accommodaties voert beleid in 2010	Omdat er voldoende landelijke initiatieven zijn, is dit niet lokaal opgepakt. Het NOC*NSF en een vijftal grote sportbonden hebben samen met het Trimbos instituut de toolkit 'drinken is geen sport' ontwikkeld. Begin 2009 is deze verspreid onder de sportverenigingen. De Toolkit bevat de schenkgeregels, leeftijds grenzen, tips voor barpersoneel en voorlichtingsmateriaal.	

38	Onderzoek naar mogelijkheden voor verbod verstrekking alcohol 18- in sportaccommodaties (Gemeente)	BSD/ DHW/ Horecanota, sportbeleid	OCSW/ Sport verenigingen	Advies uitgebracht	Er geldt al een alcoholverbod voor 18-minners tijdens jeugdwedstrijden (zie nr. 41). Het is niet mogelijk om in de APV omtrent de verstrekking van alcohol aan 18-minners beperkingen op te nemen die verder gaan dan de beperkingen in de Drank- en Horecawet. Dat kan alleen in het geval er sprake is van ernstige overlast en dat is niet aan de orde. Daarnaast moet de kanttekening gemaakt worden dat de kantineopbrengsten een belangrijke inkomstenbron voor een sportvereniging is. Indien een geheel verkoopverbod van 18-minners in sportkantines al mogelijk zou zijn, zou dat ook vele sportverenigingen in financiële problemen kunnen brengen.
39	Invoering actief alcohol- en feestbeleid i.h.k.v. het schoolveiligheidsplan (V(S)O)	OCSW/ GVS	GGD/VNN	100% van de scholen voert een actief beleid in 2010	Dit onderdeel is ondergebracht bij de maatregel alcoholbewuste school. Op de scholen waar VNN actief is met het programma de Gezonde School en genotmiddelen, is alcoholbeleid een van de pijlers.
40	Intensivering toezicht alcoholverstrekking 18- (integraal) (Toezichthouders en handhavers)	BSD/ DHW	VWA/ Politie/ Horeca/RO/E Z	Aantal controles en overtredingen	In 2009 hebben er vanuit de VWA 178 inspecties plaatsgevonden en zijn er 6 maatregelen getroffen (deze inspecties richten zich ook op tabak). In 2010 hebben er 239 inspecties plaatsgevonden en zijn er 2 maatregelen getroffen. De toezichthouders van de gemeente zijn ook regelmatig in zaken om te kijken om te kijken of er naar legitimatie wordt gevraagd. Leefijdsgrenzen worden over het algemeen goed nageleefd. Een signalering/tip aan de VWA bleek dan niet nodig.
41	Verbod op schenken alcohol voor/tijdens /na jeugdwedstrijden (Besturen en vrijwilligers)	RO/EZ/ DHW	OCSW /VWA	Verbod opgenomen in bestuursreglement	Verbod is al regulier beleid en onderdeel van de bestuursreglementen
42	Evaluatie en voortzetting Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (Horeca binnenstad)	BSD/ Horeca nota	Politie/ Horeca/ RO/EZ	Plan geëvalueerd	De evaluatie van de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan wordt in de zomer van 2011 afgerond.
43	Consequent optreden tegen overtreding art.2.4.8 APV (verbod op bezit/gebruik alcohol in de open ruimte) (Overlastgebieden)	BSD/ APVG	Politie	Handhaving verbod	Is stand beleid. In de registratie van de politie wordt geen onderscheid gemaakt tussen meerder- en minderjarigen. In 2010 zijn er in totaal 643 bonnen geschreven voor overtredingen van artikel 2.4.8. APVG.
44	Continuering controles 'alcohol in verkeer', mede gericht op jongeren (Bestuurders voertuigen)	BSD/ WvW	Politie	Aantal controles	Aantal controles is op basis van de registraties van de politie niet specifiek aan te geven, en ook niet het aantal controles op jongeren in het verkeer. Wel heeft de politie het bestaande beleid ten aanzien van controles in het verkeer gecontinueerd.
45	Onderzoek naar mogelijkheden tot beperking alcoholreclames (Gem.)	BSD/ APVG	RO/EZ	Advies uitgebracht	Het is in beginsel mogelijk om beperkingen te stellen aan alcoholreclames tijdens bijvoorbeeld grote sportevenementen. Veelal gaat het dan echter om reclames van (grote) sponsores. Beperkende voorschriften voor de reclames zou derhalve ook de sponsorbijdragen drastisch doen afnemen. Onderzoek naar het het mogelijke effect van beperking of verbieden van de alcoholreclames raakt terreinen die buiten het kader van dit plan van aanpak vallen.